

Грчката политика која со право се нарекува тројански коњ на Руската Федерација во Европа, конечно ја реализира историската посета на премиерот Караманлис на лутиот сосед Турција, за да го сврти вниманието на партнерите од ЕУ од сопствената националистичка политика кон своите соседи, во кои Република Македонија во моментот ѝ претставува трн во око и мотив за спроведување интензивна кампања, која сè помалку наоѓа место во круговите на европската политика.

Кипарското прашање и затвореното грчко богословско училиште на истанбулскиот остров Хејбелијада, како и вечниот судир околу островите и територијалните води на двете земји во Средоземното Море и натаму остануваат без разрешница, така што првата посета на грчки лидер на Турција по речиси 50 години ќе остане забележана само по формалниот карактер на куртоазното дипломатско ословување меѓу домаќинот Реџеп Таип Ердоган и гостинот Костас Караманлис.

Дали Грција сака воопшто да ѝ помогне на Турција во напорите за нејзино влегување во Европската унија е посебно прашање, кое засега останува без одговор.

Пишува: Драги ИВАНОВСКИ

Тридневната и долго време подготвена посета на грчкиот премиер Костас Караманлис на Турција до која дојде по речиси 50 години од последната средба на лидери на двете земји не ги даде очекуваните резултати со оглед на вековната нетрпеливост на двете држави кои им припаѓаат на спро-

тивставени верски конфесии - христијанството и исламот, кои токму во овој период се масовно присутни во светската политика во своевидната конфронтација на глобален план.

Инаку и двете претставуваат важни членки во НАТО, иако и едната и другата не можат да се пофалат со своја послушност во спроведувањето на активноста на западната алијанса.

Во оваа смисла, Грција се спротивставуваше на воената интервенција на НАТО против поранешната Југославија, пред сè, поаѓајќи од традиционалните врски на пријателство меѓу Атина и Белград, додека Турција одби да дозволи користење на воената база Инџирлик во спроведувањето на воената интервенција за соборување на ирачкиот диктатор Садам Хусеин. И двете земји се особено активни во проектите за из-

КУРТОАЗНОСТА НЕ ЗНАЧИ И ПР

градба на нафтоводи и гасоводи, како држави со важна стратегиска позиција во Југоисточна Европа и на Блискиот Исток.

МЕЃУСЕБНИТЕ ПРАШАЊА ОСТАНАА НЕРЕШЕНИ

Атина и Анкара долго време се налегаат околу припадноста на голем број острови во Средоземното Море, од кои некои се наоѓаат сосема блиску до турскиот брег, а посебен проблем претставува и поделениот остров Кипар, кој иако стана член на Европската унија сè уште нема целосен територијален интрегритет со оглед на постоењето на Турската Република Северен Кипар, чиј суверенитет е признат само од соседна Турција. Ваквите меѓусебни конфронтации на Атина и Анкара се манифестираат со опасни приближувања на летовите на борбените авиони на двете земји во водите на Медитеранот, како и со запирањето на бродовите од едната или од другата страна, кои навлегле во територијалните води за кои никој не знае кој ги обележал. Не се признава ниту епиконтиненталниот појас, кој по меѓународното право претставува дел од територијалните води на државата од која се протега. Во оваа смисла веќе неколку децении се води битка за доминација на двете земји врз островот Кипар, кој е населен со грчко и турско население, особено по заминувањето

на архиепископот Макариос, кој успеа да го воспостави принципот на соживот меѓу двете заедници. По неговото заминување од политичката сцена Кипар стана камен на сонување на политиката и на Атина и на Анкара, а беше причина и за водење на меѓусебна војна во која беше извршена инвазија на полуостровот од страна на турската армија.

Себичната и деструктивна политика по однос на Кипар Грција ја спроведуваше и на штета на интересите на Европската унија. Грција најави подгот-

Грција спроведува изразено националистичка политика по многу прашања, како што беше Косово.

ставува добра препорака за завршување на преговорите за прием на Турција во ЕУ.

КАНДИДАТУРАТА НА ТУРЦИЈА ВО ЕУ

Долгогодишните обиди на Турција да стане членка на Европската унија и на тој начин да го исполни заветот на основачот на модерната турска држава Мустафа Кемал Паша Ататурк за европеизација на земјата може тешко да се оствари без гласот на Атина и заради тоа грчката страна и натаму останува ригидна во односите со својот моќен сосед. Не треба да се забораваат и сопирачките кои доаѓаат од страна на Франција и на Германија во тој поглед, но затоа потребата од влегувањето на Ан-

ЦЕЛТА НА ПОСЕТАТА НА КАРАМАНЛИС

Со оглед на слабите резултати во поглед на изнаоѓањето решенија за деценискиот судир на двете земји околу Кипар, за сопственоста на Егејското Море и бројните острови кои ги контролира Грција, а од кои речиси директно може да се гледа во семејните куќи на турското население, како и други прашања поврзани со верската толеранција или почитувањето на правата на турското малцинство во Тракија, покажуваат дека оваа посета на грчкиот премиер Костас Караманлис на Турција имаше цел да ја

НА ДИПЛОМАТИЈАТА ИЈАТЕЛСКИ ОДНОСИ

кара во ЕУ особено се турка од Соединетите Американски Држави, кои на овој начин сакаат да си го обезбедат сојузништвото со оваа стратески важна држава во регионот на Блискиот Исток, во која се наоѓаат дури 40 бази на НАТО, со оглед на интервенционизмот кој требаше да доведе до пацификација на состојбите во Ирак или понатаму на Средниот Исток.

За време на посетата на Караманлис на Анкара дојдоа мошне мал број информации дека станало збор и за оваа работа, при што Караманлис истакнал дека повторното отворање на богословското училиште на Хејбелијада, кое беше затворено со законот со кој се ограничуваше религиозната настава во средните училишта во Турција во 1971 година, претставувало пасош на Турција за влез во Унијата! Во оваа смисла, Караманлис истакнал дека целосното хармонизирање на Турција со критериумите на ЕУ за Грција го означува полноправното членство. Меѓутоа, прашање е колку Турција е подготвена да ги применува позитивните европски прописи за слободата на печатот и дејствувањето на разни партии, како оние на Курдите, чиј лидер Абдула Оџалан се наоѓа во затвор на остров во Мраморното Море, осуден на долгогодишна казна за својата активност во курдското движење. Пред извесно време турскиот Парламент донесе бланко резолуција со која ѝ беше овозможено на турската армија да преземе воени дејствија против герилците на курдското движење на територијата на Ирак, што не прет-

олабави грчката позиција во НАТО и во ЕУ, каде што таа сè повеќе се препознава по нејзините тврдокорни националистички ставови во однос на членството на Македонија во евроатлантските организации, а особено и за сè позачестите критики дека Атина станала трогански коњ на руските интереси во ЕУ и заедно со Кипар го разлишаа очекуваното единство во Брисел во поглед на ограничената независност на Косово според планот на Марти Ахтисари.

Останува да се види натамошната позиција на Атина во поглед на завршувањето на преговорите меѓу Анкара и Брисел за влегување во членство, кои никако да завршат откако минатата година турските власти го одбија пристапот на бродови во пристаништата на Северен Кипар, кога беа суспендирани дури 8 позиции од тие долготрајни преговори. Нормално е да се очекува дека Грција, наспроти формалното манифестирање пријателство со оваа земја, што беше регистрирано и при непосредните контакти на Ердоган и Караманлис, дека ќе продолжи со својата вистинска политика кон моќниот сосед, за кој никој не може да тврди дека ќе успее да го зачува секуларниот карактер на државата, а особено по успешниот обид за устолување на поранешниот Абдула Ѓул за претседател на државата, со што се обезбеди доминација на Партијата на развојот и во поглед на корекциите во законодавството, кои ќе значат постепено отворање на прозорецот за влегување на исламскиот фундаментализам на голема врата.

веност да го спречи проширувањето на ЕУ на почетокот од оваа деценија, заканувајќи се со право на вето, доколку притоа не се донесе одлука за прием во членство и на поделениот остров. Во референдумот од 2004 година електоратот на кипарските Грци беше спречен да се изјасни против зачленувањето во Унијата од страна на националистичкиот претседател Тасос Пападопулос, кој го отфрли планот на генералниот секретар на ООН Кофи Анан за обединување на Кипар. Денес Кипар и натаму е поделен, иако стана член на ЕУ, кој заедно со